

Оксана Бойко

Науковий керівник – доц. Костащук О.І.

Формування професійної позиції майбутнього учителя початкової школи

Підготовка фахівця, що володіє високим професіоналізмом, гуманістичним світоглядом, професійною та особистісною культурою, який відповідально та компетентно ставиться до своїх професійних обов'язків, прагне до саморозвитку та самовдосконалення – сьогодні є головним завданням сучасної системи освіти. Саме такий фахівець є активним суб'єктом власної діяльності, зі сформованою професійною позицією.

Професійна позиція – це категорія, що дозволяє майбутньому фахівцю (вчителю початкової школи) впливати та якісно змінювати умови навколишньої дійсності з метою реалізації власних особистісних та професійних якостей. Сформована професійна позиція відображає сутність професіоналізації вчителя.

Ключові аспекти досліджуваного поняття віднаходимо у працях О. Баранова, М. Деметьєва, К. Качаліна, О. Літовка, Г. Холодова та ін., які висвітлюють прояви позиції вчителя, систему ставлень до професії тощо.

Дефініція «професійна позиція», на наш погляд, є найбільш актуалізованою серед понять, що визначають цілісність оволодіння спеціальністю і, по суті, охоплюють весь професійний шлях особистості. Професійна позиція віддзеркалює домінантні й вибіркові ставлення людини до того, що є для неї суттєвим, є проявом соціальних ролей особистості; відображає усвідомлену систему ставлень людини до професійної діяльності [Літовка, 2016].

Характеристика професійної позиції майбутнього учителя початкової школи вимагає розгляду його світоглядної, професійно-педагогічної та пізнавальної спрямованості, тобто, провідним компонентом його професійної позиції є навченість як особистісна якість [Лабунська, 2016].

Формування професійної позиції майбутнього вчителя початкової школи безпосередньо залежить від готовності до цієї

діяльності, здібностей, стилю діяльності, які реалізуються на практиці. Тобто, на процес формування професійної позиції майбутнього учителя впливають знання, компетенції, досвід, які отримує студент у процесі фахової підготовки під час навчання у закладі вищої освіти.

Професійна позиція майбутнього учителя зумовлюється його знаннями й умінням, інтегрує індивідуальні й професійні якості. Результативною професійною позицією майбутнього учителя є активна позиція, яка забезпечує постійний професійний розвиток особистості загалом.

Нам імпонує думка В.Сластьоніна про те, що професійна позиція вчителя має різні контексти, а саме:

- педагогічно-особистісний (індивідуальне ставлення вчителя до кожного учня);
- професійно-педагогічний (прагнення педагога до саморозвитку, до професійно-якісного виконання своєї роботи тощо) [Сластьонін,2003].

Визначення змісту та особливостей формування професійної позиції майбутнього вчителя також дозволяє визначити наступні функції досліджуваного поняття: пізнавальну, практичну, розвивальну й культурологічну.

Таким чином, ми дійшли висновку, що професійна позиція майбутнього учителя початкової школи відображає суб'єктну систему стосунків, теоретико-методологічних знань, ціннісних орієнтацій, визначає рефлексивний спосіб педагогічної діяльності, є показником міри самореалізації, самоствердження й саморозвитку педагога як професіонала.

Список літератури

1. Літовка, О. П. (2016). Формування професійної позиції майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки у педагогічному коледжі (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04).
2. Лабунська, Н. О. (2016). Методики вивчення і деякі результати оволодіння знаннями з педагогічних дисциплін. Підготовка фахівця в галузі освіти: Аналіз і оцінка якості, Вип. III. Полтава: Освіта.
3. Сластенин, В. А. (2003). Педагогика. М.: Академия (Slastenin, V. A. (2003). Pedagogy. M.: Academy)